

УДК 327.82

Козицька Г.В.¹

Коваленко Є.В.²

¹ канд. екон. наук., доцент НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. ГФ-217 НУ «Запорізька політехніка»

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ МІЖНАРОДНОЇ ДИПЛОМАТІЇ

Нині весь світ стоїть перед викликом пандемії COVID-19. У глобалізаційному світі загальмовано всі процеси і слід налаштовуватися до нових альтернативних сценаріїв. Дотепер усі країни вимушені піти на ізоляцію, що завдає потужний удар по світовій економіці. Пандемія COVID-19 також підводить до повного переосмислення дипломатії та її ролі в розвитку сучасних міжнародних відносин. З кожним днем все більшого значення у міжнародній практиці набуває використання діджиталізації, соціальних платформ, відеоконференцій, які вже увійшли як альтернативний спосіб ведення міжнародної діяльності. Саме пандемія COVID-19 стала провідним каталізатором до суспільних змін. Дипломатія у цей період оперативно перейшла у цифровий формат, де онлайн-платформи стали основним джерелом спілкування і вирішення важливих питань, інструментом міжнародної взаємодії і швидкого реагування на зміни в соціумі.

Хоча традиційний спосіб ведення дипломатії, тобто пряма взаємодія між представниками суверенних держав залишається вирішальним, у сучасному взаємопов'язаному світі цифрова дипломатія відіграє все більшу роль у міжнародних справах. Цифрова дипломатія – це форма нової публічної дипломатії, яка використовує Інтернет, нові інформаційні та комунікаційні технології (ІКТ) і соціальні мережі як засіб зміцнення дипломатичних відносин. Основні відмінності від класичної публічної дипломатії полягають в більш широкому доступі до інформації, більшій взаємодії між окремими особами і організаціями та більшій прозорості. Розвиток веб-сайтів міністерствами закордонних справ, посольствами та делегаціями міжнародних організацій в даний час є стандартною практикою. Цифрова дипломатія стосується головним чином зростаючого використання

соціальних медіа-платформ країною для досягнення її зовнішньополітичних цілей та активного управління своїм іміджем та репутацією. Цифрова дипломатія існує на двох рівнях: у міністерстві закордонних справ та у посольствах, розташованих по всьому світу.

Термін е-дипломатія, що позначає широке використання інформаційно-комунікаційних технологій для здійснення державними органами своїх функцій та комунікацій у сфері зовнішньої політики, вперше почали використовувати у США.

І хоча часто цифрову дипломатію пов'язують саме з соціальними мережами, проте є і інші аспекти, що її характеризують. Зміни відбуваються не лише в каналах комунікацій урядів, дипломатичних представництв чи окремих представників держави, а також і в щоденній роботі посольств та консульств – вже звичними стали процедури онлайн подання на візи, з'явилося поняття віртуального посольства. Перший успішний досвід «віртуальних» самітів G 7, ЄС та інших багатосторонніх платформ довів ефективність таких заходів. Серед безумовних плюсів – значна економія часу та коштів, а також більша відкритість та транспарентність у процесі ухвалення рішень.

Під час пандемії в онлайн-дипломатії велика робота приділялася тому, щоб зберегти рівень довіри серед країн та їх лідерів. Рішення треба приймати негайно, часу мало, а інформації недостатньо, тому велика відповідальність лежить саме на організації онлайн-комунікації на міжнародному рівні. Для полегшення дипломатичної комунікації створювалися онлайн-майданчики для спілкування, але вони мали певні недоліки: через онлайн неможливо досягти компромісу у рішеннях, висловити конфіденційну інформацію, зберегти таємницю переговорів.

До того ж важливим аспектом залишається і забезпечення безпеки даних. Нещодавні скандали з найбільшими онлайн-сервісами відеоконференцій показали, що в сучасних умовах немає достатньо захищених каналів комунікації, але наразі головні питання вирішуються і технічні засоби не перешкоджають імпульсу зустрічі. Ще одна зміна в еру нових технологій – актуалізація питання кібербезпеки та боротьба з «фейками». Так як застосування цифрових технологій нерозривно пов'язане з кібербезпекою, важливим пріоритетом є посилення кібербезпеки певної інституції завдяки збільшенню «цифрової гігієни», належному тренуванню та навчанні персоналу, розробці розумних процедур кібербезпеки для забезпечення швидкого реагування, коли виникає загроза.

Отже, у сучасному світі цифрова дипломатія є важливим фактором зовнішньої політики. Державні та недержавні суб'єкти змагаються за вплив та владу в одному і тому ж Інтернет-просторі. Зараз у цьому просторі проживає понад 3 млрд. користувачів, більшість з яких отримують доступ до

Інтернету лише через свій мобільний телефон. Переваги цифрової дипломатії значно перевершують її недоліки. При правильному використанні цифрова дипломатія є переконливим і своєчасним доповненням до традиційної дипломатії, яка може допомогти країні просунути свої зовнішньополітичні цілі, розширити міжнародне охоплення та покращити свій імідж на світовій арені. Тому цифрова дипломатія, як продукт м'якої сили XXI століття, повинна поєднуватися з «розумною силою», що означає максимальне використання переваг сучасних технологій і розширення можливостей політики захисту від різних цифрових загроз.